

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Rudolfa Čirča a JUDr. Ivana Machyniaka v právnej veci žalobcu **B. s.r.o.**, T., zastúpeného JUDr. J. U., advokátom v T., proti žalovanému **Slovenskému pozemkovému fondu**, Bratislava, Búdkova č. 36, o **bezodplatnom prevode pozemku**, vedenej na Okresnom súde Trenčín pod sp.zn. 28 C 31/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 23. augusta 2007 sp.zn. 19 Co 295/2006 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a** .

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Trenčín rozsudkom zo 4. júla 2006 č.k. 28 C 31/2005-123 uložil žalovanému povinnosť uzavrieť so žalobcom zmluvu o bezodplatnom prevode podľa § 34 ods. 4 písm.a/ zák.č. 330/1991 Zb. pozemku KN parcela č. X. – orná pôda o výmere X. m², ktorý vznikol rozdelením pôvodného pozemku parcela č. X. – orná pôda o výmere X. m² na pozemok parcela č. X. – orná pôda o výmere X. m² a pozemok parcela č. X – orná pôda o výmere X. m² geometrickým plánom č. X. z 25. novembra 2004, overeným 1. decembra 2004 pod č. X., v súlade so znaleckým posudkom č. 214/2004 z 5. decembra 2004 znalca Ing. A. G., v lehote 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania 41 570,-- Sk k rukám právneho zástupcu žalobcu. Pri rozhodovaní

vychádzal z nespornej skutočnosti, že právni predchodcovia žalobcu získali právo na reštitučnú náhradu, a to rozhodnutím Okresného úradu v Komárne, č.j. X. z 19. septembra 2003, preto v súlade s § 11 ods. 2 a § 16 zák.č. 229/1991 Zb. požiadali 7. júna 2004 o poskytnutie náhrady vydaním pozemku v katastrálnom území Z., obec T., parcelné č. X. o výmere X. m² – orná pôda. Mal za preukázané, že Obvodný pozemkový úrad v Komárne ocenil priznaný reštitučný nárok oprávnených osôb za pozemky, ktoré nemožno vydať na vlastnícky podiel Š. C.. 163 571,50 Sk a na vlastnícky podiel pre A. C.. vo výške 163 571,50 Sk. Označení oprávnení uzavreli so žalovaným 2. augusta 2004 dohodu o poskytnutí reštitučnej náhrady každý vo výške 167 766,50 Sk za nevydané pozemky formou náhradného pozemku v katastrálnom území Z., okres T., odčleneného z pozemku parcela C.. – KN č. X., ktorú žalovaný odmietol realizovať, s poukazom na znalecký posudok Ing. J., ktorý stanovil cenu pozemku ako pozemku určeného na stavbu sumou 70,-- Sk na m², a nie ako ornú pôdu podľa zápisu v katastri nehnuteľností. Súd prvého stupňa s poukazom na § 14 ods. 5 zák.č. 229/1991 Zb. považoval za významné určenie ceny – zabranej pôdy a poskytnutej náhrady ku dňu účinnosti zákona, t.j. ku dňu 24. júna 1991. Poukázal na to, že vydávaný pozemok sa nachádza v extraviláne obce, v katastri nehnuteľností vedený ako orná pôda. Svojím charakterom zodpovedá zabraným pozemkom, ktoré sa nevydávajú, avšak v nižšej bonite ako zabrané pozemky. Uviedol, že na tom nič nemení fakt, že pozemok je zahrnutý do územného plánu sídelného útvaru. Nie je na túto časť pozemku vydané žiadne územné rozhodnutie za zastavanie, nemožno ho zaradiť inak ako ornú pôdu. Vyslovil názor, že predmetný reštitučný nárok po jeho získaní oprávnenou osobou nie je viazaný na osobu, ktorá na základe zákona nárok získala, preto oprávnené osoby nie sú obmedzené možnosťou nakladať s týmto právom. Uzavrel, že žalobca je v dôsledku postúpenej pohľadávky aktívne legitimovaný na uplatnenie žiadaného nároku.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 23. augusta 2007 sp.zn. 19 Co 295/2006 rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu zamietol, žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal z nespornej skutočnosti vo veci priznania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, t.j., že oprávneným osobám Š. C.. a A. C.. podľa § 16 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. bolo priznané vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré prešli na štát a zároveň nepriznané vlastnícke právo k pozemku, ktoré z dôvodu podľa § 211 ods. 1 písm.a/ zákona o pôde nemožno vydať. Mal za to, že nepriznaním vlastníckeho práva Okresným úradom v Komárne, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, nie je dotknuté právo oprávnených osôb na náhradu v súlade s § 11 ods. 2

v spojení s § 16 zákona č. 229/1991 Zb. Oprávnené osoby Š. C.. a A. C.. požiadali o reštitučnú náhradu vydaním pozemku v katastrálnom území Z., obec T., parcelné č. X. o výmere X. m² – orná pôda. Uviedol, že zmluvou zo dňa 10. októbra 2004 oprávnené osoby postúpili svoj nárok na náhradné pozemky na žalobcu, ktorý sa v rámci singulárnej sukcesie stal právnym nástupcom oprávnených osôb. Žiadal, aby súd uložil žalovanému uzavrieť zmluvu o bezodplatnom prevode parcel č. X. – orná pôda o výmere X. m² v katastrálnom území Z.. Žiadaného plnenia smerujúceho k získaniu označeného pozemku na uspokojenie nároku na náhradné pozemky sa domáhal na základe dohody z 2. augusta 2004, podľa ktorej žalovaný sa zaviazal poskytnúť oprávneným osobám reštitučnú náhradu vo výške pre každého 167 766,50 Sk za nevydané pozemky formou náhradného pozemku v katastrálnom území Z., okres T., odčleneného z pozemku parcela C.. – KN č. X.. Odvolací súd poukázal na to, že pokiaľ medzi účastníkmi nedošlo k dohode o vydanie náhradných pozemkov, tak ako to bolo v danom prípade, nárok oprávnenej osoby založený na ustanovení § 11 ods. 2 zák.č. 229/1991 Zb. je vymožitelný, súdom chránený a je možné ho realizovať uložením povinnosti uzavrieť zmluvu o bezodplatnom prevode náhradného pozemku. Súdnou praxou je podľa názoru odvolacieho súdu ustálené, že nárok oprávnenej osoby na poskytnutie náhradných pozemkov neobsahuje právo na výber náhradných pozemkov. Právo na výber pozemku má výlučne vlastník pozemku – štát. Od oprávnenej osoby potom záleží, či ponuku na bezodplatný prevod ponúknutého pozemku príjme. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd rozhodujúci o bezodplatnom prevode náhradných pozemkov je povinný dbať na to, aby hodnota vydávaných pozemkov zodpovedala hodnote pôvodných pozemkov. Právne významná je výmera, cena a hodnota pozemku, ktorá sa má vydať, a to aby sa previedli pozemky v primeranej výmere a kvalite. V ďalšom sa potom odvolací súd zaoberal primeranosťou žiadanej náhrady. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že posudzovaný pozemok je síce evidovaný ako orná pôda, nachádzajúci sa v extraviláne obce a zahrnutý len do územného plánu sídelného útvaru, nezatrieďuje sa ako pozemok určený na stavbu. Z odborného stanoviska (Ž. univerzita, ústav súdneho inžinierstva) odvolací súd zistil, že aj v prípade, ak by náhradný pozemok v čase jeho vydania bol pozemkom určeným na stavbu, to neznamená nevyhnutne, že musí byť zastavaný a nemôže byť využívaný pre pôvodný účel, prednostne je potrebné posúdiť jeho kvalitu a výmeru. Označená parcela podľa platného územného plánu sídelného útvaru a jeho doplnkov je definovaná ako obytné územie – bytové domy a čiastočne ako výrobná-obslužná zóna. V tomto území nie je schválený územný plán zóny, v územnom plánovacom zmysle sa definuje ako pozemok stavebný. Za takéhoto stavu potom žiadaný náhradný pozemok nezodpovedá zákonnej požiadavke primeranosti náhrady. Rozhodujúce

nie je, či sa pozemok zatrieďuje ako pozemok určený na stavbu, ale záver súdu vyplývajúci z vykonaného dokazovania, že predmetný pozemok nespĺňa zákonnú požiadavku primeranosti náhrady v zmysle zákona o pôde a reštitučného nároku. S ohľadom na uvedené, potom podľa názoru odvolacieho súdu nebol dôvod na vyhovie uplatneného nároku.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p. a ako dovolací dôvod uvádzal § 214 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Podľa názoru dovolateľa v predmetnom konaní, kde sa domáhal plnenia obsahu dohody bolo medzi účastníkmi sporné len určenie výmery pozemku odčleneného z pozemku parcelné č. C.. – KN č. X., ktorá má byť vydaná žalobcovi ako právnomu nástupcovi oprávnených osôb v zmysle dohody uzavretej 2. augusta 2004. Podľa názoru dovolateľa dohoda jasne určuje, z ktorej parcely má byť odčlenený náhradný pozemok a je určená aj presná hodnota tohto pozemku. Predmetom sporu teda malo byť len určenie, aká je bonita náhradného pozemku a podľa toho by sa jednoduchým výpočtom dalo zistiť, aká má byť výmera pozemku odčleneného z určenej parcely, ktorý bude prevedený do vlastníctva žalobcu. Vyčítal odvolaciemu súdu, že vôbec nezdôvodnil, prečo považuje náhradný pozemok za neprimeraný zabratému pozemku. Nepopieral, že náhradné pozemky majú byť primerané k zabratým pozemkom. Podľa názoru dovolateľa je však v rozpore s dobrými mravmi nepriznať oprávnenej osobe nárok, ktorý jej vyplýva z rozhodnutia Okresného úradu v Komárne, ako aj z dohody uzavretej medzi žalovaným a právnymi predchodcami žalobcu a ako jediný dôvod uviesť, že pozemky, keďže budú raz možno zastavané a budú pozemkami stavebnými, majú vyššiu hodnotu ako zabraté pozemky. Podľa názoru dovolateľa súd by mal pozeráť len na charakter pozemkov a určiť len výmeru a nie otázku hodnotu pozemku v budúcnosti. Žiadal preto, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaný žiadal dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Pretože rozhodnutie odvolacieho súdu možno preskúmať len z dôvodov uvedených v dovolaní a žiadna vada konania v zmysle § 237 O.s.p. (zakladajúca zmätočnosť rozhodnutia) ale ani žiadna tzv. iná vada konania, majúca za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p.) nebola zistená, preskúmal dovolací súd napadnutý rozsudok len z hľadiska dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval, alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) je posúdiť, či dovolací súd na zistený skutkový stav použil správny právny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len zák.č. 229/1991 Zb.) v prípade uvedenom v odstavci 1 sa oprávnenej osobe prevedú bezodplatne do vlastníctva iné pozemky vo vlastníctve štátu v primeranej výmere a kvalite, v akej boli jej pôvodné pozemky, a to pokiaľ možno v tej istej obci, v ktorej sa nachádza prevažná časť pôvodných pozemkov, pokiaľ s tým oprávnená osoba súhlasí.

Podľa § 16 ods. 1 veta prvá zák.č. 229/1991 Zb. náhradu za pozemky, ktoré sa podľa tohto zákona nevydávajú, za ktoré nebol poskytnutý oprávnenej osobe iný pozemok, poskytne štát.

Kedy sa pozemky oprávneným osobám nevydávajú upravuje § 11 ods. 1 písm.a/ až f/ zák.č. 229/1991 Zb. Z citovaného ustanovenia (§ 11 ods. 2) nepochybne vyplýva, že nevydanie nehnuteľností pre prekážku uvedenú v zákone zakladá oprávnenej osobe nárok na bezodplatný prevod pozemku vo vlastníctve štátu, prípadne nárok na finančnú náhradu (§ 16 ods. 1).

Na bezodplatný prevod pozemku vo vlastníctve štátu do vlastníctva oprávnenej osoby je príslušný žalovaný, Slovenský pozemkový fond (§ 34 ods. 3 písm.a/ zák.č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadania pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách), ktorý okrem uvedeného (§ 11 ods. 2 zák.č. 229/1991 Zb.) inštitucionálne zabezpečuje reštitučné plnenia aj v iných vymedzených prípadoch (§ 16 ods. 2, § 20 ods. 2 zák.č. 229/1991 Zb.).

Pokiaľ medzi pozemkovým fondom a oprávnenou osobou nedošlo k dohode o bezodplatnom prevode iného pozemku vo vlastníctve štátu do vlastníctva oprávnenej osoby ako to predpokladá § 11 ods. 2 zák.č. 229/1991 Zb. (za podmienok tam uvedených), upravuje zákon v § 16 ods. 1 nárok oprávnenej osoby na finančnú náhradu za pozemky, ktoré sa nevydávajú. Zákon č. 229/1991 Zb. však neobsahuje žiadne osobitné ustanovenie, ktoré by ukladalo žalovanému (pozemkovému fondu) povinnosť, ktorý z pozemkov vo vlastníctve štátu má oprávnenej osobe previesť. Žaloba znejúca na povinnosť uzavrieť zmluvu o bezodplatnom prevode konkrétneho oprávnenou osobou označeného pozemku, potom nemôže byť úspešná a to pre absenciu osobitného ustanovenia týkajúcej sa takejto povinnosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené postup odvolacieho súdu, pokiaľ zmenil rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol, možno považovať za vecne správny. Dovolanie vytýkané nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 242 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) nie je dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm.b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 234d ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania z dôvodu, že nepodal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 O.s.p.).

P o u ě n í e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2009

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová